

BAKI DÖVLƏT UNIVERSİTETİ

2023-cü ildə Sosial və pedaqoji psixologiya kafedrasında
(şöbəsində, ETİ, ETM, ETL-də) elmi plan üzrə yerinə yetirilmiş elmi-tədqiqat işlərinin nəticələrinin

HESABATI

Mövzunun adı:

Dövlətin davamlı inkişafına yeni
şəxsiyyət modelinin təsiri

Mövzu rəhbərinin

soyadı, adı və atasının adı:

Əliyeva Kamilə Ramiz qızı

Mövzunun icra müddəti

(başlama və bitmə tarixi):

01 yanvar 2023-cü il-31 dekabr 2023-cü il

B a k ı - 2023

Mövzu üzrə icraçılar haqqında məlumat (icraçılar, birinci mövzu rəhbər yazılmaqla):

S/S	Soyadı, adı, atasının adı	Təvəllüdü	Vəzifəsi	Ştat vahidi	Elmi adı və elmi dərəcəsi	Ştat vahidləri üçün ikinci iş yeri, yarımştatlar üçün əsas iş yeri
1.	Əliyeva Kamilə Ramiz qızı	07.04.1970	Kafedra müdiri	0,5	Professor, Psixol.e.d.	BDU, Sosial və pedaqoji psixologiya kafedrası
2.	Cabbarov Rəşid Vəkil oğlu	16.05.1970	Dosent	1	Dosent, Psixol.e.d.	BDU, Sosial və pedaqoji psixologiya kafedrası
3.	Hüseynova Gülnarə Qulu qızı	19.03.1960	Dosent	1	Dosent, Psixol.ü.f.d.	BDU, Sosial və pedaqoji psixologiya kafedrası
4.	Cabbarova Lalə Məhəmməd qızı	09.07.1975	Dosent	1	Dosent, Psixol.ü.f.d.	BDU, Sosial və pedaqoji psixologiya kafedrası
5.	Piriyeva Elnarə Abbas qızı	16.03.1973	Dosent	1	Dosent, Psixol.ü.f.d.	BDU, Sosial və pedaqoji psixologiya kafedrası
6.	Məmmədli İranə Məhəmməd qızı	19.07.1977	Dosent	1	Dosent, Psixol.ü.f.d.	BDU, Sosial və pedaqoji psixologiya kafedrası
7.	Eyyubova Mehriban Niyaz qızı	28.10.1975	Müəllim	1	Dosent, Psixol.ü.f.d.	BDU, Sosial və pedaqoji psixologiya kafedrası
8.	Mustafayev Müşviq Hüseyn oğlu	02.02.1976	Müəllim	1	Dosent, Psixol.ü.f.d.	BDU, Sosial və pedaqoji psixologiya

						kafedrası
9.	Aslanova Şahnaz Rəcəb qızı	28.06.1986	Müəllim	1	Psixol.ü.f.d	BDU, Sosial və pedaqoji psixologiya
10.	Qurbanova Nərminə Şamil qızı	22.11.1968	Müəllim	1	Psixol.ü.f.d	BDU, Sosial və pedaqoji psixologiya
11.	İbrahimova Diyanə Rəşid qızı	08.03.1989	Müəllim	1	Psixol.ü.f.d	BDU, Sosial və pedaqoji psixologiya
12.	Səfərova Cəmilə Elşad qızı	13.01.1989	Müəllim (Analıq məzuniyyəti)	1		BDU, Sosial və pedaqoji psixologiya
13.	Dadaşova Aydan Güləddin qızı	23.06.1993	Müəllim	1		BDU, Sosial və pedaqoji psixologiya
14.	Hacıyeva Aysel Hikmət qızı	25.10.1989	Müəllim	0,5		BDU, Sosial və pedaqoji psixologiya
15.	Hüseynli Çinarə Aydın qızı	27.04.1986	Müəllim	0,5		BDU, Sosial və pedaqoji psixologiya

1	Mövzu və mövzu üzrə cari ildə yerinə yetirilmiş elmi işlər <i>Plan üzrə hər bir mövzunun, hər bir elmi tədqiqat işinin aktuallığı, məqsədi və alınmış elmi nəticələr ayrılıqda göstərilməli, ad soyad tam yazılmalıdır.</i>
	Mövzunun adı: Dövlətin davamlı inkişafına yeni şəxsiyyət modelinin təsiri Mövzunun aktuallığı: Dövlətin davamlı inkişafına müxtəlif amillərlə yanaşı formalşan yeni şəxsiyyət modeli də ciddi təsir göstərir. Modernləşmə fonunda dəyişikliklərinin ən vacib funksiyalarından biri onun harada baş verməsindən və cəmiyyətin hansı institusional, davranış və mədəni təbəqələrinə təsir etməsindən asılı olmayaraq müəyyən bir cəmiyyətin üzvlərinə xas olan özünüieyniləşdirmənin ənənəvi strukturlarının və prinsiplərinin kökündən dəyişdirilməsidir. Yeni siyasi və iqtisadi realıq şəxsiyyətin özünüidentifikasiyası üçün, milli kimliyin anlaması üçün vacib element kimi bütün sosial orqanizmin şəxsiyyətinin dəyişməsinə, eyni ilə şəxsiyyətin bu mühitə təsirinə səbəb olur. Dövlətin davamlı inkişafı istiqamətində yeni şəxsiyyət modelinin yaranması yeni dəyərlərin, yeni tərbiyə üsullarının yaranmasına, o cümlədən yeni tip şəxsiyyətin ortaya çıxmasına zəmin yarada bilər. Hesab edirik ki, bu baxımdan mövzu olduqca əhəmiyyətli və aktualdır Məqsədi: Tədqiqatın əsas məqsədi davamlı inkişaf şəraitində yeni tip şəxsiyyətdə təzahür edən dəyərlərin, milli kimliyin psixoloji mexanizmlərini müəyyənləşdirmək, onun produktiv istiqamətdə formalaşmasına təsir göstərən amilləri aydınlaşdırmaqdır.

Yenilik dərəcəsi: əvvəlki tədqiqatlardan fərqli olaraq bu işdə dövlətin davamlı inkişafı şəraitində yeni tip şəxsiyyətin formalaşmasının psixoloji mexanizmləri müəyyən edilmiş, milli özünüeyniləşdirmənin təzahürləri göstərilmişdir.

Tətbiq sahəsi: Təlim tərbiyə işinin təşkilində, sosial münasibətlərin qurulmasında, yeni şəxsiyyət modelinin yaradılmasında metodoloji istiqamət kimi ali təhsil müəssisələrində, orta ümumtəhsil müəssisələrində və kadr hazırlığında tətbiq edilə bilər.

Elmi tədqiqat işi 1. Müasir şəraitdə milli identikliyin formalaşmasına ikinci Qarabağ müharibəsinin təsiri

Alınmış nəticələr: Apardığımız tədqiqat göstərdi ki, milli özünüdərk inkişafı adekvat səviyyəsi yüksəlməklə yanaşı, onun strukturunda yeni komponentlər ortaya çıxmışdır. Bu komponentlər yalnız müharibə dövründə deyil, həm də hal-hazırkı şəraitdə milli şüurun inkişaf istiqamətlərini müəyyən edir. Apardığımız tədqiqat göstərdi ki, təhsil, yaş, cins, etnik mənsubiyyət və din fərdin milli kimlik bağlılığına ciddi təsir göstərir. Bununla yanaşı apardığımız tədqiqat göstərdi ki, müxtəlif cəmiyyətlərdə milli kimliyə bağlılığını təhlili, fərdin siyasi davranışını aşkarlanması identiklik böhranından yaranan problemləri həll etmək üçün mühüm bir metodoloji əsas kimi çıxış edə bilər.

Mərhələ II: Milli özünüdərk və milli şüurun müharibədən sonrakı dövrdə təzahürü xüsusiyyətlərinin öyrənilməsi

Elmi tədqiqat işi üzrə çalışan əməkdaşlar: Ps.e.d.prof.Kamilə Əliyeva, Ps.e.d., dos.Rəşid Cabbarov

Məlumdur ki, milli mədəniyyət, milli özünüdərk olmadan millət mövcud ola bilməz. Bu anlayışlar millətin inkişafında həlledicidir. Deyərlər hər bir xalqın mədəniyyəti və özünüdərk ilə müəyyən edilən prioritetləridir. Milli qürur mənlik şüurunun formalaşması və inkişafı üçün əsasdır.

Milli özünüdərk şəxsiyyətin davranışının motivasiyasına əsaslanan onların formalaşmasının obyektiv və subyektiv təsir göstərən amillərin ən dominantıdır. Bu baxımdan II Qarabağ müharibəsində əldə olunmuş nailiyyətlər, zəfər milli mədəniyyət və milli özünüdərk xalqın əsas aparıcı xüsusiyyətlərinə çevrilməsinə şərait yaradır. Və nəzərə almaq lazımdır ki, onsuz xalq bütövlükdə mövcud ola və inkişaf edə bilməz. Milli mədəniyyət və milli özünüdərk xalqların və millətlərin mənəvi dünyasının bir bütövdür. Milli mədəniyyətin, milli özünüdərk inkişafı obyektiv qanunauyğunluqdur. Təbii ki, bu prosesdə ziddiyyətlər olacaq və onların həllini tələb edəcək və ya münaqişəyə çevriləcək. II Qarabağ müharibəsi milli kimliyin bərpasına əsrlərdən bəri gələn natamamlığın aradan qaldırılmasına həm milli bütövləşməyə, həm də milli identikliyin yaranmasına şərait yaratdı. Bu bir tarixi dönüş, yeni gerçəkliyin təzahürü, azərbaycançılıq ruhunun təcəlləsi idi.

Milli kimlik subyektiv olduğundan və fərdin şüurunda meydana gəldiyindən, bu fikrə dəqiq münasibət bildirmək heç də asan deyil. Maraqlıdır ki, hətta milli kimlik təsəvvür olunsa da və ya dərk olunsa da tarix göstərir ki, ondan insanları və ya icma üzvlərini səfərbər etmək üçün ən güclü siyasi vasitələrdən biri kimi istifadə oluna bilər. Tarix boyu qloballaşmaya baxmayaraq milli şəxsiyyətin həyatın bir çox aspektlərinə təsir göstərdiyi sübut edilmişdir. Bu baxımdan müharibədən sonra milli özünüdərk yüksəlişi və onun təzahürlərində yeni komponentlərin ortaya çıxması yeni neotiplərin və azərbaycançılıq ideologiyasının psixoloji baxımdan təşəkkülü müşahidə olunur. Bu bir bütövləşmə və psixoloji baxımdan yeni gerçəkliyə adaptasiya mexanizmdir

Alınmış nəticələr: Aparığımız tədqiqat göstərdi ki, milli özünüdərkini adekvat səviyyəsi yüksəlməklə yanaşı, onun strukturunda yeni komponentlər ortaya çıxmışdır. Bu komponentlər yalnız müharibə dövründə deyil, həm də hal-hazırkı şəraitdə milli şüurun inkişaf istiqamətlərini müəyyən edir. Aparığımız tədqiqat göstərdi ki, təhsil, yaş, cins, etnik mənsubiyyət və din fərdin milli kimlik bağlılığına ciddi təsir göstərir. Bununla yanaşı aparığımız tədqiqat göstərdi ki, müxtəlif cəmiyyətlərdə milli kimliyə bağlılığını təhlili, fərdin siyasi davranışını aşkarlanması identiklik böhranından yaranan problemləri həll etmək üçün mühüm bir metodoloji əsas kimi çıxış edə bilər.

Elmi tədqiqat işi 2. Müharibədən sonrakı dövrdə nəsillərarası münasibətlərin sosial-psixoloji xüsusiyyətləri

Mərhələ II: Mövzu ilə bağlı müvafiq tədqiqat üsullarının, metodika və testlərin toplanılması, ilkin sorğunun keçirilməsi, lazımı faktiki materialın toplanılıb, ilkin işlənməsi

Elmi tədqiqat işi üzrə çalışan əməkdaşlar: psixol.ü.f.d, dos.Gülnarə Hüseynova

Məqsədi: Müharibədən sonrakı dövrdə yeni sosial-siyasi mühitin gənc və yaşlı nəsillərin mədəni dəyərlər sistemində təsirini öyrəni, təhlil etmək; həmin dəyərlərin nəsillərarası münasibətlərlə əlaqəsini araşdırmaq

Aktuallığı: Azərbaycan reallığında 30 ildən artıqdır ki, itirilmiş Qarabağ torpaqları kimi ağırlı bir problem gündəmdə idi və bu insanların ruhuna, mənəvi dəyərlərinə, eləcə də münasibətlər sistemində (nəsillərarası münasibətlər daxil olmaqla) təsiri danılmazdı. 2020-ci ilin zəfərlə nəticələnən II-ci Qarabağ müharibəsi, torpaqlarımızın qaytarılması cəmiyyətimizdə bir dirçəliş, qürur hissi yaratdı, bu da əlbətdə ki, insanların mənəviyyətinə, milli qürur hissəsinə, eləcə də nəsillərarası münasibətlərə öz müsbət təsirini göstərdi. Yaşlı nəsillərin gənclərə qarşı etibarını, inamını artdı, gənc nəsillə isə arxasında bir böyük dayağ kimi yaşlı nəsillə hiss etdi. Bunlar nəsillərarası münasibətlərin ilk baxışda görünən dəyişiklikləri, lakin bu dəyişikliklərin dərinədən öyrənilməsi cəmiyyətimiz üçün aktual olan bir problem kimi cari dövrümüzə artıq ön plana keçib.

Alınmış nəticələr: Aparılan ilkin araşdırmalar göstərir ki, II-ci Qarabağ müharibəsi dövründə gənclərimizin göstərdikləri qəhrəmanlıq, vətən sevgisi, eyni zamanda yaşlı və orta nəsillə ordumuza göstərdiyi hərtərəfli dəstək. Bütün xalqımızın bir yumruq kimi birləşməsi, yaşından, millətindən, etnosundan asılı olmayaraq eyni hədəfə yönəlməsi insanları daha da doğmalaşdırıb. Əsgərlərimizin göstərdikləri sucəyət, bir-birinə dəstək nümunələri ordumuza, gənc nəsillə hörmətin, etibarını artırıb, yaşlı nəsillə gənclərə qarşı fəxr hissini gücləndirib

Elmi tədqiqat işi 3. Müasir media məkanında təşviqat və manipulyasiyanın sosial-psixoloji problemləri

Elmi tədqiqat işi üzrə çalışan əməkdaşlar: psixol.ü.f.d, dos. Lələ Cabbarova

Mərhələ II: Mediada təşviqat və kütləvi şüura təsir məqsədilə istifadə olunan manipulyasiya metodlarının araşdırılması

Aktuallığı: Elmi ədəbiyyatlarda manipulyasiya müxtəlif metod və texnikalardan istifadə etməklə kiminsə mənafeyinə uyğun olaraq insanların düşüncə və davranışlarını dəyişdirməyə yönəlmiş sosial-psixoloji təsir formalarından biri kimi xarakterizə olunur. Şüura

təsir və ictimai fikrin idarə olunması üçün istifadə olunan manipulyasiyanın ən çox tətbiq olunduğu məkan isə media hesab olunur. Psixoloji manipulyasiya adətən qarşıdakı insana ifrat dərəcədə təzyiq göstərmədikcə və istismar xarakteri daşmadıqca zərərsiz hesab olunur.

Ədəbiyyatların təhlili göstərdi ki, mediada ən çox rast gəlinən manipulyativ texnika və metodlar kimi: anonim avtoritet, çoxluğa istinad, qərəz və önyarğılara üz tutma, qəhrəmanların təriflənməsi, dezinformasiya və ya məlumatın təhrif edilməsi, seçilmiş həqiqətlər, istehza və ironiya, ümumiləşdirmə, təkrarlama, detalların (nöqsanların) şişirdilməsi, kontrast prinsipi və s. göstərmək olar. Bu metod və texnikaların hər biri öz spesifikliyinə malikdir və məqsəd, auditoriyanın xüsusiyyətləri, işlənmə yeri və zamanından asılı olaraq tətbiq oluna bilər.

Məqsədi: Manipulasiya fenomenini nəzərdən keçirərək, mediada ictimai şüurun idarə olunması, məqsədli şəkildə insanların hiss və düşüncələrinə, davranışlarına təsir etmək üçün istifadə olunan psixoloji manipulyasiya metodları və texnikaları ilə bağlı araşdırma aparmaq.

Alınmış nəticələr: Tədqiqatın nəticələri göstərir ki, cəmiyyətdə yaşayan hər bir insan öz üzərində təşviqatın təsirini bu və ya digər dərəcədə hiss edir. Manipulyasiya metodları haqqında ictimaiyyətin məlumatlı olması onların təsir altına düşməsinə əngəlləməklə yanaşı, bu cür manipulyasiyaların mənbələri, məqsəd və nəticələrinin adekvat analiz edilməsi üçün də imkanlar yaradır.

Elmi tədqiqat işi 4. Multikultural mühitdə etnik identikliyin şəxsiyyətin formalaşmasında rolu

Elmi tədqiqat işi üzrə çalışan əməkdaşlar: psixol.ü.f.d, dos. Elnarə Piriyeva, psixol.ü.f.d, dos.İranə Məmmədli, psixol.ü.f.d
Müşviq Mustafayev, Hacıyeva Aysel Hikmət qızı

II mərhələ: Şəxsiyyətin etnik identikliyinə formalaşmasında etno-mədəni amillərin rolu

Aktuallığı: Fərdin şəxsiyyət kimi formalaşmasını müxtəlif təsir proseslərindən kənar təsəvvür etmək mümkün deyil. İnsanın şəxsiyyət kimi inkişafı, təkmilləşməsi prosesinə həm bioloji, həm də sosial amillər təsir göstərir. Lakin bu istiqamətdə aparılan tədqiqatlarda insanı əhatə edən ətraf aləmin onun şəxsiyyətinin formalaşmasına təsiri lazımi qədər öyrənilməmiş, diqqət daha çox insanın daxili xüsusiyyətlərinin öyrənilməsinə yönəlmişdir. Etnik, milli münasibətlər müasir dövrün aktual problemlərindən biri hesab olunur. Yeni istiqamətlər, yeni dəyərlər yaranır, mədəniyyətlərin inteqrasiyası baş verir, qlobal iqtisadiyyat inkişaf edir. Qloballaşmanın obyektiv prosesləri milli adətləri sıxışdıraraq xalqlararası gərginliyə və konfliktlərin yaranmasına səbəb olur. Eyni zamanda qlobalizasiya mədəniyyətlərin müxtəlifliyi ilə bağlı təsəvvürləri inkişaf etdirir və onları başa düşməyi asanlaşdırır. Müasir dövlətlərin həyatında baş verən qlobal dəyişikliklər həmin dövlətlərin millətlərini özlərinin mədəni dəyərlərini, milli identikliyinə qorumağa vadar edir. Dünyada etnik identikliyə marağın artması, insanların öz kökünə, qədim ənənələrinə, folkloruna qayıtmasına

cəhdləri artırır. Etnik identikliyin dirçəlişi həm dövlətlərin daxilində, həm də dövlətlər arasında konfliktlərin yaranmasına gətirib çıxarda bilər. Etnik identifikasiya etnik sosializasiyanın nəticəsi kimi özünü göstərərək fərdin hər hansı bir qrupa və ya struktura mənsub olma hissini özündə əks etdirir. Etnik identiklik eyni zamanda həmin etnik birliyin rol və statusunu qəbul etməsini göstəricisi kimi çıxış edir.

Etnik mədəniyyət hər şeydən əvvəl insanı öz mövcudluğunun qeyri-müəyyənliyindən qoruyur, onu əhatə edən dünyanın strukturunu qurur və bu strukturda şəxsiyyətin tutduğu yeri müəyyən edir. İnsan onu əhatə edən dünyanı mədəniyyət elementləri prizmasından qavrayır.

Məqsədi: Şəxsiyyətin mədəni mühitdə formalaşmasının xüsusiyyətlərini öyrənmək

Alınmış nəticələr: Müasir tədqiqatların nəticələrinin təhlilindən aydın olur ki, elmi baxımdan identiklik nəzəriyyəsi üç yanaşma çərçivəsində nəzərdən keçirilir. Bura primordializm, konstruktivizm və instrumentalizm cərəyanlarını aid etmək mümkündür. Şəxsiyyətin etnik identikliyin formalaşmasında ən mühüm amillər bunlardır:

1. Dil;
2. Mədəniyyət;
3. Etnik qrupun statusu (etnik azlıqlar və ya çoxluqlar).

Bu baxımdan şəxsiyyətin etnik identikliyinə formalaşması üç qarşılıqlı əlaqəli proseslər nəticəsində formalaşır:

1. Etnik identifikasiya- etnik qrup vasitəsilə şəxsiyyətin formalaşması və özünüdərk.
2. Etnoslararası differensiasiyaözü nün və digər etnik qrupların ayırd edilməsi və etnoslararası fərqi dərk etmək.
3. Öz qrupuna və digər etnik qruplara münasibətin dərk edilməsi.

Müasir dövrdə şəxsiyyətin formalaşmasında və inkişafında onun mənsub olduğu xalqın müdrikliyindən, zənginliyindən istifadə edilməsi də çox əhəmiyyətli mövzulardan biridir. Etnik adət-ənənələr insanın humanistik mədəniyyətinin inkişafı mənbəyi rolunda çıxış edir. Müasir dövrdə əldə edilən təcrübə onu göstərir ki, öz xalqının ənənələrinə qarşı diqqətli olmamaq, onun keçmişinə və gələcəyinə laqeyd yanaşmaq nəsillərarası əlaqənin qırılmasına səbəb olur və şəxsiyyətin əxlaqi-mənəvi baxımdan inkişafına mənfi təsir göstərir. Şəxsiyyət öz etnik identikliyinə daha aydın şəkildə daha çox millətlərarası ünsiyyət prosesində və mədəni müxtəliflik şəraitində dərk edir. Bu prosesdə etnodifferensial amill kimi insanın doğma dili çıxış edir. İnsanlığın təkamülü zamanı tədricən vətən anlayışının, mədəni və dini fərqlərin yaranmasına və onların dərk olunmasına səbəb oldu.

Elmi tədqiqat işi 5. Müasir cəmiyyətdə şəxsiyyətin sosial-psixoloji adaptasiya xüsusiyyətlərinin tədqiqi.

II mərhələ: Sosial-psixoloji adaptasiya probleminin müasir cəmiyyətdə tədqiqi məsələləri

Elmi tədqiqat işi üzrə çalışan əməkdaşlar: psixol.ü.f.d Mehriban Eyyubova, Hüseyinli Çinare Aydın qızı

Aktuallığı: Adaptasiya prosesi sosial subyektlərin bir-birinə və sosial mühitin təsirinə qarşılıqlı istiqamət prosesidir. Adaptasiyanın psixoloji və sosial adaptasiya növlərini fərqləndirirlər. Psixoloji adaptasiya şəxsiyyətin daxili aləmini, həmçinin mühitin sosial və sosial-psixoloji tələblərini, müəyyən rol, funksiyalarını yerinə yetirən insanları, ictimai həyatının məzmun və şərtlərini özündə birləşdirir. Psixoloji adaptasiya şəxsiyyətin həyat və fəaliyyətinin, mühitin daxili və xarici şərtlərinin ahəngi, həmçinin bütün rəngarəng təzahürü ilə insanın təbii və sosial mühiti mənimsəməsidir. Sosial adaptasiya şəxsiyyətin daha əhəmiyyətli əlaqə və münasibətlərə qoşulması, həmçinin onun normalara, qaydalara, dəyərlərə təcrübəyə qarşılıqlı münasibət və fəaliyyətə yiyələnməsidir. Adaptasiya insanın sosial mühitə effektiv uyğunlaşması və qarşılıqlı təsir prosesi kimi başa düşülür.

Məqsədi: Şəxsiyyətin uyğunlaşması prosesi nəticəsində onun tərəflərini, psixoloji xüsusiyyətlərini və xarakteristikasını tədqiq etmək və şəxsiyyətin adaptasiya obyektinə kimi uyğunlaşmasının səciyyəvi xüsusiyyətlərini öyrənmək.

Alınmış nəticələr:

1. Adaptasiyanın daha effektiv nəticəsi subyektin davranışında uyğunlaşma aspektlərinin olmasıdır
2. Adaptasiya prosesində subyekt ciddi cəhd göstərərsə, onun fəaliyyəti daha tez uyğunlaşa bilər.
3. Subyekt mühitin dəyişiklərinə müstəqil olaraq özünün məqsəd və tələbatları ilə uyğunlaşdırmağa cəhd göstərir.
4. Adaptasiya subyektin fəaliyyətində və onun sosial mühitində kardinal dəyişiklik dövrləri ilə əlaqələndirilir.

Uyğunlaşma mərhələsinin uğurlu keçməsi bir fərdin mənsub olduğu bir qrupda fərdiləşməsinə və bu qrupa inteqrasiya olunmasına, inkişafını və bununla da bir şəxs olaraq öz inkişafını təmin edir

Elmi tədqiqat işi 6. Müharibə dövründə zorakılığa məruz qalmış insanların sosial psixoloji problemləri

II mərhələ: Zorakılığın şəxsiyyətin sosial-psixoloji inkişafına təsirinin sosial psixoloji məsələləri

Elmi tədqiqat işi üzrə çalışan əməkdaşlar: psixol.ü.f.d Şahnaz Aslanova

Aktuallığı: Bəşər tarixinin müxtəlif dövrlərində fərqli şəkildə təzahür edən zorakılıq nümunələri hər zaman olmuşdur. Hər bir cəmiyyət sosial mövcudluğunu təmin etməyə çalışarkən müəyyən sosial problemlərlə qarşılaşır. Bu problemlər isə ictimai mövcudluğun davamlılığı və bütünlüyünü riskə atan situasiyanın yaranmasına şərait yaradır. Sosiomedəni həyatın bu qədər mürəkkəb olmasının insanların davranışında bu və ya digər iz buraxmasını ehtimal etmək elə də çətin deyil. Zorakılığın

şəxsiyyətin formalaşmasına təsirləri baş verən zorakılıq halının forması, davametmə müddəti, tezliyi, dərəcəsi, zorakılığın baş verdiyi məqamdakı proseslər, fərdin sahib olduğu mübarizə metodları və sosial dəstəyinə görə dəyişir. İlk mərhələdə emosional şok, ya da emosional donma şəklində reaksiyalara səbəb olan zorakılıq, gələcəkdə də bənzər məqamların baş vermə ehtimalı düşüncəsi ilə qorxu hissənin yaranmasına səbəb ola bilər. Elmi işin bu mərhələsində mövzu ilə bağlı müasir psixoloji tədqiqatların öyrənilməsi və onların sistemləşdirilməsi, ümumiləşdirilməsi və təhlili nəzərdə tutulmuşdur.

Məqsədi: Müasir dövrdə müharibə şəraitində zorakılıq amilinin şəxsiyyətin formalaşmasına təsiri məsələlərinin sosial-psixoloji aspektlərini tədqiq etmək

Alınmış nəticələr: Cari ildə elmi – tədqiqat işinin planına uyğun olaraq şəxsiyyət psixologiyası, zorakılıq probleminin öyrənilməsinə istiqamətləndirilmiş elmi-psixoloji ədəbiyyat öyrənilmiş, təhlil edilmişdir

Elmi tədqiqat işi 7. Müasir dövrdə etnomədəni proseslərin sosial-psixoloji məsələləri.

II mərhələ: Etnik stereotiplərin şəxsiyyətlərarası münasibətlərdə rolu.

T.Q.Stefanenko etnik stereotipləri «sosial stereotiplərin etnik qrupların üzvlərini təsvir edən, onlara şamil edilən və ya onlarla assosiasiya yaradan bir növü» kimi müəyyənləşdirir

Elmi tədqiqat işi üzrə çalışan əməkdaşlar: psixol.ü.f.d Nərmənə Qurbanova, Aydan Dadaşova

Aktuallığı: Stereotip etnoslararası differensiasianın sadələşdirilməsinə və etnotəmas durumlarında qavrayışın «qənaətinə» xidmət edir. Onların rolu həm də etnik qruplar arasında münasibətlərin, konkret etnotəmas durumunun və ya başqa etnik qrupların üzvlərinə münasibətdə öz davranışının izah olunması və onlara bəraət qazandırılmasından da ibarətdir. Bununla yanaşı, etnik stereotip insanların pozitiv etnomədəni identikliyinə qorunub saxlanması və möhkəmlənməsinə can atmalarını əks etdirərək, etnik qrupun birləşməsi və təşəkkülü amili qismində önəmli sosial rol oynayır. Q.Soldatovanın qeyd etdiyi kimi, «etnik stereotiplər etnik sərhədlərin optimal keçiciliyini dəstəkləmək üçün koqnitiv vasitələrdir. Optimallıq ondan ibarətdir ki, etnik sərhədlərin sıxlığı, bir tərəfdən, qrupun müstəqil və bütöv etnomədəni törəmə qismində qorunub saxlanması üçün zəruri olandan az olmamalıdır, digər tərəfdən, müxtəlif xalqlar arasında aramsız qarşılıqlı əlaqələr üçün zəruri olandan çox olmamalıdır»

Məqsədi: Etnik stereotiplərin şəxsiyyətlərarası münasibətlərdə rolunu təhlil etmək.

Alınmış nəticələr: Tədqiqatın nəticələri göstərir ki, etnik stereotiplərin formalaşmasının ən mühüm amili mədəniyyətlərarası qarşılıqlı əlaqə şəraitində təzahür edən real mədəni fərqlərdir. Etnik stereotiplərin formalaşması prosesinin uzun sürən və mürəkkəb bir proses olması qənaətinə gəlmək mümkündür. Etnik stereotiplərin şəxsiyyətlərarası münasibətlərdə roluna bilavasitə etnotəmas mühitinin xüsusiyyətləri təsir edir

Elmi tədqiqat işi 8. İnküziv cəmiyyət: problemlər və perspektivlər

II mərhələ: Xüsusi qayğıya ehtiyacı olan uşaqların inküziv cəmiyyətə adaptasiya və inteqrasiyasının sosial-psixoloji təhlili

Elmi tədqiqat işi üzrə çalışan əməkdaşlar: psixol.ü.f.d Diyanə İbrahimova.

Aktuallığı: Bildiyimiz kimi, təhsil sosial proseslərə təsir göstərən mühüm amil olmaqla, şəxsiyyəti şərtləndirən keyfiyyət və dəyərlərin formalaşmasına xidmət edir. Demokratik təhsil cəmiyyətin bütün üzvlərinin - istər sağlam, istərsə də əlilliyi olan insanların bərabər təhsil alma hüquqlarını təmin edir. Bu, cəmiyyətdə sosial bərabərliyin qorunmasına şərait yaratmış olar. Belə bir imkanı isə yalnız inküziv təhsil yarada bilər. İnküziv təhsil xüsusi təhsil ehtiyacı olan uşaqların öz potensiallarına nail olma imkanını dəstəkləyir, xüsusi təhsil ehtiyacı olan uşaqlarda özünəinamı artırır və digər tipik inkişaf edən uşaqlarla bərabərhüquqlu edir.

Elmi işin ikinci mərhələsində XQEU-ın inküziv cəmiyyətə adaptasiya və inteqrasiyası çərçivəsində müasir pedaqoji - psixoloji tədqiqatların öyrənilməklə yanaşı onlar sistemləşdirilmiş, ümumiləşdirilmiş və təhlili aparılmışdır.

Məqsədi:

Alınmış nəticələr: Cari ildə elmi – tədqiqat işinin planına uyğun olaraq XQEU-ın cəmiyyətə adaptasiya və inteqrasiyasının sosial-psixoloji təhlili aparılmışdır. Eyni zamanda mövzuyla bağlı aparılan yerli və xarici eksperimental tədqiqatlarla yaxından tanış olub, həmin tədqiqatlarda, eləcə də digər elmi ədəbiyyatda olan müvafiq metod və metodikalar nəzərdən keçirilmişdir.

2 Hesabat dövründə alınmış ən mühüm elmi nəticələr

Ən mühüm nəticələr səlis və konkret yazılmalıdır

Yoxdur

3	Dərc olunmuş elmi işlərin xarakteristikası				
3.1. Mövzu üzrə Web of Science bazasına daxil olan Q1-Q4 kvartil reytinginə düşən beynəlxalq jurnallarda çıxan məqalələr Müəlliflərin ad və soyadları, jurnalın adı tam şəkildə yazılmalı; Dərc olunmuş, qəbul olunmuş və ya çapa göndərilmişdir kimi göstərilməli; mənbənin internetdəki linki göstərilməlidir					
Q1 üzrə:					
	Müəlliflərin ad və soyadları tam şəkildə yazılmalı	materialın adı	harda yayılıb	materialın dərc olunduğu, qəbul olunduğu və ya çapa göndərilidiyi haqqında qeyd	mənbənin internetdəki linki, İD
	Yoxdur				
Q2 üzrə:					
	Müəlliflərin ad və soyadları tam şəkildə yazılmalı	materialın adı	harda yayılıb	materialın dərc olunduğu, qəbul olunduğu və ya çapa göndərilidiyi haqqında qeyd	mənbənin internetdəki linki, İD
	Yoxdur				
Q 3 üzrə					
	Müəlliflərin ad və soyadları tam şəkildə yazılmalı	materialın adı	harda yayılıb	materialın dərc olunduğu, qəbul olunduğu və ya çapa göndərilidiyi haqqında qeyd	mənbənin internetdəki linki, İD
Q 4 üzrə					
	Müəlliflərin ad və soyadları tam şəkildə yazılmalı	materialın adı	harda yayılıb	materialın dərc olunduğu, qəbul olunduğu və ya çapa göndərilidiyi haqqında qeyd	mənbənin internetdəki linki, İD
	Cabbarov Rəşid, Mustafayev, M., Valiyeva, Y., Babayeva, T. &	Estudio de la relación entre inteligencia emocional y	Apuntes Universitarios, 13(2), 155–174	Çap olunub	https://doi.org/10.17162/au.v13i2.1440 Web of Science-ESSI)

	Abbasova, A. (2023).	agresividad en estudiantes			
	Cabbarov Rəşid, Aliyeva, S., Valiyeva, Y., Valiyeva, V. , & Muradova, S. (20-23). Mustafayev, M.,	Problemas de estratégias cognitivas e regulação emocional de professores na educação moderna.	Synesis (issn 1984-6754), 15(4), 234–253	Çap olunub	Recuperado de https://seer.ucp.br/seer/index.php/synesis/article/view/2797 Web of Science-ESSI)

Emerging Source Citation Index (ESCI)

	Müəlliflərin ad və soyadları tam şəkildə yazılmalı	materialın adı	harda yayılıb	materialın dərc olunduğu, qəbul olunduğu və ya çapa göndərildiyi haqqında qeyd	mənbənin internetdəki linki, ID

3.2. Mövzu üzrə Scopus, ERIH PLUS, Philosopher's Index, Copernicus, Ulakbim, PsycINFO və ya EconLit bazalarına daxil olan jurnallarda çıxan məqalələr

	Müəlliflərin ad və soyadları tam şəkildə yazılmalı	materialın adı	harda yayılıb	materialın dərc olunduğu, qəbul olunduğu və ya çapa göndərildiyi haqqında qeyd	mənbənin internetdəki linki, ID

3.3. Mövzu üzrə digər (1-2-ci bənddən fərqli) beynəlxalq jurnallarda çıxan məqalələr

Müəlliflərin ad və soyadları, məqalənin adı, jurnalın parametrləri tam şəkildə yazılmalı; Dərc olunmuş, qəbul olunmuş və ya çapa göndərilmişdir kimi göstərməli; mənbənin internetdəki linki göstərməlidir

	Müəlliflərin ad və soyadları tam şəkildə yazılmalı	materialın adı	harda yayılıb	materialın dərc olunduğu, qəbul olunduğu və ya çapa göndərildiyi haqqında qeyd	mənbənin internetdəki linki, ID

Müşviq Hüseyin oğlu Mustafayev.	Study of the relationship between emotional intelligence and aggression in students	Revista de Investigación Apuntes Universitarios. 2023/ Vol. 13 Núm. 2./ p.155-174		https://doi.org/10.17162/au.v13i2.1440
Cabbarov Rəşid	Psychological issues of the relationship between self-esteem and aggression in students studying in different faculties .	Brasilv.14,n.10,p.17236-17253,2023 (Web of Science-ESSI)	Çap olunub	https://iopscience.iop.org/6journal/2040-89

3.4. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Ali Attestasiya Komissiyasının tövsiyə etdiyi yerli elmi jurnallarda dərc olunmuş məqalələr

	<i>Müəlliflərin ad və soyadları tam şəkildə yazılmalı</i>	<i>materialın adı</i>	<i>harda yayılıb</i>	<i>materialın dərc olunduğu, qəbul olunduğu və ya çapa göndərildiyi haqqında qeyd</i>	<i>mənbənin internetdəki linki, İD</i>
	Müşviq Mustafayev.	Dindirmənin psixoloji xüsusiyyətləri.	Elmi xəbərlər jurnalı. № 1, 2023, s.69-72	Çap olunub	https://journal.wcu.edu.az/uploads/files/2023-1-humanitar-16Mustafayev%20M.pdf

	Müşviq Mustafayev	Şagirdlərdə nəzəri təfəkkürün təzahürünün fərdi xarakteristikası.	ADU-nun Elmi Xəbərləri (humanitar və ictimai elmlər) № 3, 2023, s.148-154	Çap olunub	://217.64.17.124:8080/xmlui/handle/123456789/268
	Hüseynli Çinare	Şagirdlərin peşə seçimində valideynlərin rolu".	Azərbaycan Respublikası Təhsil institutu. Elmi əsərlər. №3, 2023. Səh.226-231.	Çap olunub	

3.5. Respublika səviyyəli elmi jurnallarda dərc olunmuş məqalələr

	<i>Müəlliflərin ad və soyadları tam şəkildə yazılmalı</i>	<i>materialın adı</i>	<i>harda yayılıb</i>	<i>materialın dərc olunduğu, qəbul olunduğu və ya çapa göndərildiyi haqqında qeyd</i>	<i>mənbənin internetdəki linki, ID</i>
	Gülnarə Hüseynova	«Образ» и «образ политического лидера как предмет исследования социальной психологии»	Sosial və Humanitar Elmlərin Müasir Problemləri. Elmi əsərlər toplusu, - №33(2), S.176-180 (совместно с Э.Мустафаевым) - Bakı, 2023	Çap olunub	
	Müşviq	Autizm spektr pozuntulu	Sosial və humanitar elmlərin	Çap olunub	

	Hüseyn oğlu Mustafayev	şagirdlərin pedaqoji-psixoloji xüsusiyyətləri.	müasir problemləri. Elmi əsərlər toplusu. № 33, 2023, s.68-72		
	Eyyubova Mehriban	“Особенности агрессивного поведения подростков в возрасте”.	Sosial və Humanitar elmlərin müasir problemləri. Elmi əsərlərin toplusu. Buraxılış №32,2023. 1 hissə. səh.182-184	Çap olunub	L.Əhmədova ilə müştərək
	Eyyubova Mehriban	“Роль личности педагога в учебной деятельности учащихся”.	Sosial və Humanitar elmlərin müasir problemləri. Elmi əsərlərin toplusu. Buraxılış №32,2023. 2 hissə səh.112-114	Çap olunub	Ş.Hüseynzadə ilə müştərək
	Eyyubova Mehriban	“Влияние внутрисемейных отношений на формирование личности дошкольника”.	Sosial və Humanitar elmlərin müasir problemləri. Elmi əsərlərin toplusu Buraxılış №32,2023. 2 hissə səh.121-123	Çap olunub	Q.Ağabalayeva ilə müştərək
	Eyyubova Mehriban	“Особенности влияния стилей семейного воспитания на социальную адаптацию младших школьников”.	Sosial və Humanitar elmlərin müasir problemləri Buraxılış №34,2023. 1 hissə	Çap olunub	S.Bahatnur ilə müştərək
	Qurbanova	Etnik qrupların	Sosial və Humanitar elmlərin	Çap olunub	

	Nəriminə	sosial-psixoloji adaptasiyasında "Mən konsepsiya"nın rolu	muasir problemləri Buraxılış №34,2023. 1 hissə		
	Aslanova Şahnaz	Öyrənmə çətinliyi olan uşaqların xarakterik xüsusiyyətləri	Sosial və humanitar elmlərin müasir toplusu, Bakı 2023, s.184	Çap olunub	Məmmədova Ləman ilə müştərək
	Hacıyeva Aysel	Məktəblinin psixi inkişafında böhran dövrləri və müvafiq psixoloji yardım.	Sosial və humanitar elmlərin müasir problemləri. Elmi əsərlər toplusu. Bakı 2023, buraxılış №31 (III hissə), s. 141-145	Çap olunub	

3.6. Mövzu üzrə konfrans materialları, konfranslarda çıxışlar

	<i>Müəlliflərin ad və soyadları tam şəkildə yazılmalı</i>	<i>materialın adı</i>	<i>harda yayılıb</i>	<i>materialın dərc olunduğu, qəbul olunduğu və ya çapa göndərildiyi haqqında qeyd</i>	<i>mənbənin internetdəki linki, İD</i>

3.7. Mövzu üzrə tezislər

	<i>Müəlliflərin ad və soyadları tam</i>	<i>materialın adı</i>	<i>harda yayılıb</i>	<i>materialın dərc olunduğu, qəbul olunduğu və ya</i>	<i>mənbənin internetdəki linki, İD</i>

	<i>şəkilə yazılmalı</i>			<i>çapa göndərildiyi haqqında qeyd</i>	
	Müşviq Hüseyn oğlu Mustafayev.	Autizmlı uşaqların məktəbəqədər yaş dövründə inkişaf xüsusiyyətləri ,	Gənc tədqiqatçıların Respublika elmi-praktik konfransının materialları	Bakı, 2023, s.114-117	
	Müşviq Hüseyn oğlu Mustafayev.	Dindirmə prosesinə hazırlığın səciyyəvi cəhətləri.	Bakı və region gənclərinin I Elmi Konfransı	2023, s.222-225	
	Müşviq Hüseyn oğlu Mustafayev.	Fiziki zorakılığa məruz qalmış uşaqların sosial-psixoloji xüsusiyyətlərinin təhlili	Bakı və region gənclərinin I Elmi Konfransı	2023,s 209-212	
	İbrahimova Diyanə	Xromosom anomaliyasının növlərinin təhlilinə dair//.	ÇAPDA		
	İbrahimova Diyanə	İnklüziv təhsilin yaranma tarixinə dair//	ÇAPDA		
	Hacıyeva Aysel	Youth mental health and family problems.	The modern vector of the development of science. V International scientific and	25-26.05.2023	

			practical conference.		
	Hacıyeva Aysel	Gənclərin mənəvi inkişafında milli mentalitet elementlərinin təsiri.	BDU, "Şəxsiyyət, cəmiyyət və dövlət XXI əsrdə. Qlobal çağırışlar və İnkişaf perspektivləri" beynəlxalq konfrans Bakı	5-6 oktyabr 2023	
	Hacıyeva Aysel	Youth mental health and family problems.	,VII International scientific conference. Tallinn,Estonia s.19-21	24-25. 08.2023	VII İnscienc Tallin 21

3.8. Mövzu üzrə monoqrafiya, kitab, dərslik və dərs vəsaitləri

Müəlliflərin ad və soyadları tam şəkildə yazılmalı;

Monoqrafiya, kitab, dərslik və dərs vəsaitlərinin çap olunduğu nəşr., ili və səh. göstərilməli;

Kamilə Əliyeva	Şəxsiyyətin formalaşmasında emosional intellektin rolu.	Monoqrafiya.	Bakı: Şərq-Qərb” 2023	248 səhifə.	
Müşviq Mustafayev	Təhsilin sosial psixologiyası	Dərs vəsaiti	Bakı. H. Zərdabi,.	288 s	

3.9. Mövzu üzrə proqramlar, metodik göstərişlər

Müəlliflərin ad və soyadları tam şəkildə yazılmalı;

Çap olunduğu nəşr, ili və səh. göstərilməli;

Gülnarə Hüseynova	"Sosial psixologiya".	Fəlsəfə doktoru proqramı üzrə dissertantura və doktoranturaya qəbul imtahanı üçün proqram. - Bakı, 2023.	Dərc olunmuşdur	Lalə Cabbarova ilə müştərək	
-------------------	-----------------------	--	-----------------	-----------------------------	--

Gülnarə Hüseynova	"Sosial psixologiya"	Fəlsəfə doktoru proqramı üzrə minimum imtahanı üçün proqram. - Bakı, 2023	Dərc olunmuşdur	Lalə Cabbarova ilə müştərək	
Gülnarə Hüseynova	«Социальная психология»	Программа курса для поступающих в диссертантуру и докторантуру по программе доктора философии по психологии	Dərc olunmuşdur		
Gülnarə Hüseynova	«Социальная психология»	Программа курса для сдачи минимум-экзаменов для получения степени доктора философии по психологии	Dərc olunmuşdur		
Gülnarə Hüseynova	"Müasir sosial-psixoloji konsepsiyalar"	Ali məktəblərin magistr pilləsi üçün fənn proqramı - Bakı, 2023	Dərc olunmuşdur		
Gülnarə Hüseynova	«Современные социально-психологические концепции».	Программа курса для ступени магистра высших учебных	Dərc olunmuşdur		

		заведений. - Баку, 2023			
Lalə Cabbarova	Sosial psixologiya.	Fəlsəfə doktoru proqramı üzrə minimum imtahanı üçün proqram. Bakı, 2023, 15 səh. (həmmüəlliflikə Azərbaycan dilində).	Dərc olunmuşdur		
Lalə Cabbarova	Социальная психология. (həmmüəlliflikə rus dilində).	Программа для сдачи минимум- экзаменов для получения степени доктора философии по психологии. Bakı, 2023, 14 səh.	Dərc olunmuşdur		
Lalə Cabbarova	Sosial psixologiya.	Fəlsəfə doktoru proqramı üzrə dissertantura və doktoranturaya qəbul imtahanı üçün proqram. Bakı, 2023, 15 səh. (həmmüəlliflikə Azərbaycan dilində).	Dərc olunmuşdur		
Lalə Cabbarova	Социальная психология.	Программа для поступающих в	Dərc olunmuşdur		

		аспирантуру и докторантуру по программе доктора философии по психологии. Bakı, 2023, 14 səh. (həmmüəlliflikə rus dilində).			
Məmmədli İranə	Təhsildə psixoloji xidmət və psixoloji praktikum	Bakalavr, TSPX və Korreksiyaedici təlim ixtisası üzrə. 20 səh. Azərbaycan və rus dillərində (Ayrılıqda çıxıb)	Dərc olunmuşdur	İbrahimova Diyane ilə birgə.	
Məmmədli İranə	İnklüziv təhsil	Bakalavr, TSPX və Korreksiyaedici təlim ixtisası üzrə. 20 səh. Azərbaycan və rus dillərində (Ayrılıqda çıxıb)	Dərc olunmuşdur	İbrahimova Diyane ilə birgə.	
Qurbanova Nərminə	Социально-психологические проблемы образования	Ali məktəblərin magistr pilləsi üçün fənn proqramı - Bakı, 2023	Dərc olunmuşdur		
Qurbanova Nərminə	Психология здоровья человека	Ali məktəblərin magistr pilləsi üçün fənn proqramı - Bakı, 2023	Dərc olunmuşdur		
	Hüquq	Ali məktəblərin	Dərc olunmuşdur		

Aslanova Şahnaz	psixologiyasının aktual problemləri	magistratura pilləsi üzrə fənn proqramı. Bakı, 2023 (Azərbaycan dili)			
İbrahimova Diyanə	İnklüziv təhsil	Bakalavr, TSPX və Korreksiyaedici təlim ixtisası üzrə. 20 səh. Azərbaycan və rus dillərində (Ayrılıqda çıxıb)	Dərc olunmuşdur	İranə Məmmədli ilə birgə.	
İbrahimova Diyanə	Təhsildə psixoloji xidmət və psixoloji praktikum	Azərbaycan və rus dillərində (Ayrılıqda çıxıb 20 səh.	Dərc olunmuşdur	İranə Məmmədli ilə birgə.	
İbrahimova Aydan	Şəxsiyyətin sosiallaşmasının sosial-psixoloji problemləri Sosial psixologiya ixtisaslaşması üçün fənn proqramı	Ali məktəblərin magistratura pilləsi üzrə,. Bakı,2023 (Azərbaycan dili)	Dərc olunmuşdur		
İbrahimova Aydan	Pedaqoji ünsiyyət və etika. Ali məktəblərin magistratura pilləsi üzrə, Pedaqoji psixologiya ixtisaslaşması üçün fənn	. Bakı, 2023 (Azərbaycan dili)	Dərc olunmuşdur		

	proqramı				
--	----------	--	--	--	--

4. Strukturda aparılan elmi seminarlar, konfranslar, dəyirmi masalar (cədvəldə sütun ardıcılığını dəyişmək olmaz.)

sn	Məruzəçi	Mövzunun adı	tarix	Keçirilmə forması	Səviyyəsi (kafedra, fakültə, BDU, Respublika, Beynəlxalq)	İştirakçıların sayı
	Cabbarova Lələ	Bakı və Region Gənclərinin I Elmi Konfransı.	aprel, 2023		Bakı, BDU- 20, təşkilat komitəsinin üzvü.	
4						

5. 2023-cü ildə qazanılmış və hazırda davam edən grant layihələri

sn	Layihənin adı:	Layihənin nömrəsi:	Donor ölkə, təşkilat, müəssisə	Layihənin dəyəri	Layihənin icra müddəti	Mövzu icraçılarının layihədə təmsil olunması	BDU-nun layihədə təmsil olunması
1	Yoxdur.						

6. İxtiraçılıq, patent-lisenziya fəaliyyəti və səmərələşdirici təkliflər

Məlumatlar nümunədə göstərilən qaydada daxil edilməlidir.

Yoxdur.

7. Yerli və xarici həmkarlarla əlaqələr

Məlumatlar nümunədə göstərilən qaydada daxil edilməlidir.

Lələ Cabbarova 1.Türkiyədə nəşr olunan "ISophos: Uluslararası Bilişim, Teknoloji ve Felsefe Dergisi" adlı jurnalın redaksiya heyəti <https://www.isophos.org/yayin-kurulu>

8. Tələbələrin və gənc tədqiqatçıların mövzu üzrə elmi-tədqiqata cəlb olunması

Tələbənin və elmi rəhbərin adı, soyadı tam yazılmalıdır.

Layihələr, məqalələr, konfrans materialları olması, onlara aid məlumat göstərilməlidir

Solmaz Hüseynova, (Sosial elmlər və psixologiya fakültəsi, Korreksiyaedici təlim ixtisası) Psixol.ü.f.d. Diyanə İbrahimova ilə birlikdə "Mutizm" adlı kitab (Füyuzat nəşr evi)
Nəzrin Əzizağalı (Sosial elmlər və psixologiya fakültəsi, Korreksiyaedici təlim ixtisası) Psixol.ü.f.d. Diyanə İbrahimova ilə birlikdə "Kəkələmə" adlı kitab (Füyuzat nəşr evi)
Aysel İsmayılova (Sosial elmlər və psixologiya fakültəsi, Korreksiyaedici təlim ixtisası) Psixol.ü.f.d. Diyanə İbrahimova ilə birlikdə Dilaltı qədəh anomaliyası adlı kitab (Füyuzat nəşr evi)

9. Tələbələrin və gənc tədqiqatçıların elmi məruzələri (seminarlar, konfranslar, dəyirmi masalar və s. çıxışlar)

Məlumatlar nümunədə göstərilən qaydada daxil edilməlidir.

10. Mükafatlar və təltiflər haqqında

Məlumatlar nümunədə göstərilən qaydada daxil edilməlidir.

Elmi fəaliyyətə görə Yoxdur

Digər fəaliyyətə görə Yoxdur

11. Beynəlxalq elmi əlaqələr

Əməkdaşın adı və soyadı tam göstərməklə, hansı ölkə, şəhər və müəssisədə, hansı məqsədlə, hansı müddətdə olmuşdur.

Yoxdur

12. Keçirilmiş elmi konfranslar

Adı, səviyyəsi (beynəlxalq ya yerli), keçirilmə tarixi, müddəti, məkan, birgə müəssisələr, iştirakçıların sayı, internet linki göstərməklə

Yoxdur.

13. Elmi kadrların attestasiyası

Adı, soy ad tam yazılmalı, elm sahəsi və ixtisas, attestasiyanın keçirilmə tarixi, məkan, diplom nömrəsi, hansı müəssisə tərəfindən verilmişdir göstərilməlidir.

Elmi dərəcə almışdır: Yoxdur.

Elmi ad almışdır: Yoxdur.

Digər: Yoxdur.

14. Dissertant və doktorantlar

14.a-Dissertantlar:

sn	Adı, soyad	elm sahəsi və ixtisas,	Daxil olduğu il, təhsil forması	Elmi rəhbər(lər)	Attestasiyanın (ların) aparıldığı tarix və nəticəsi
	Estrova Səbinə Tofiq qızı	Sosial psixologiya(6114.01)	26.02.2020, dövlət hesabına	Dos.R.F.İbrahimbəyova	Fevral2 2023 Attestasiyadan keçirilmiş hesab edilsin.
	Məsimzadə Sevda Ağasəlim qızı	"Pedaqoji psixologiya" 6104.01	30.09.2022, dövlət hesabına	Prof.K.R.Əliyeva	Oktyabr 2023 Attestasiyadan keçirilmiş hesab edilsin.

14.b-Doktorantlar (fəlsəfə elmləri doktoru proqramı üzrə)

sn	Adı, soyad	elm sahəsi və ixtisas,	Daxil olduğu il, təhsil forması	Elmi rəhbər, məsləhətçi	Attestasiyanın (ların) aparıldığı tarix və nəticəsi
	Kərimli Aygün Atəş qızı	Pedaqoji psixologiya (6104.01)	2020 qiyabi dövlət hesabına	Dos.R.V.Cabbarov	Oktyabr 2023 Attestasiyadan keçirilmiş hesab edilsin.
	Kazımov Pərviz Kazım oğlu	Sosial psixologiya (6114.01)	2020 qiyabi dövlət hesabına	Prof. K.R.Əliyeva	Aprel 2023 Attestasiyadan keçirilmiş hesab edilsin.
	Quliyeva Pərvin Vaqif qızı	Sosial psixologiya (6114.01)	2020 qiyabi dövlət hesabına	Dos.E.Kazımsadə	Aprel 2023 Attestasiyadan keçirilmiş hesab edilsin.
	Bayramova Çinarə Natiq qızı	Pedaqoji psixologiya (6104.01)	2020 qiyabi dövlət hesabına	Dos.R.V.Cabbarov	Aprel 2023 Attestasiyadan keçirilmiş hesab edilsin.
	Əliyeva Gözəl Səmədovna	Pedaqoji psixologiya (6104.01)	30.09.2022, qiyabi, dövlət hesabına	Dos.M.Əliyev	Oktyabr 2023 Attestasiyadan keçirilmiş hesab edilsin.

14.c Doktorantlar (elmlər doktoru proqramı üzrə)

sn	Adı, soyad	elm sahəsi və ixtisas,	Daxil olduğu il, təhsil forması	Elmi rəhbər, məsləhətçi	Attestasiyanın (ların) aparıldığı tarix və nəticəsi
1	İlhəmə Sultanova	Pedaqoji psixologiya (6104.01)	27.02.2020	Prof.H.Ə.Əlizadə	Aprel,2023 Attestasiyadan keçirilmiş hesab edilsin.

2	Əlizadə Səbinə Hikmət qızı	Sosial psixologiya (6114.01)	27.02.2020	Dos.M.S.Əliyev	Fevral 2023 Attestasiyadan keçirilmiş hesab edilsin.
---	----------------------------	------------------------------	------------	----------------	--

15. Xarici ölkədə işləyən əməkdaşlar:

Yoxdur.

16. Təsərrüfat müqaviləli elmi tədqiqat işləri*Mövzu, tarix, rəhbər, sifarişçi təşkilat, İşin həcmi (min manatla), tətbiq sahəsi və iqtisadi səmərəsi göstərilməlidir.*

Yoxdur

17. İstehsalatda tətbiq üçün hazır olan innovasiya məhsulları və yeni texnologiyalar*İcraçı, məhsulun (texnologiyanın) adı, qısa xarakteristika, müqayisəsi, müəllif şəhadətnaməsi, patent, harda tətbiq olunub və ya oluna bilər, gözlənilən iqtisadi səmərə göstərilməlidir.*

Yoxdur

18. Bakı Dövlət Universitetinin elmi strukturları ilə əlaqə

Yoxdur

STATİSTİK CƏDVƏL

Göstəricilər	Sayı
1. Xarici jurnallarda dərc olunmuş məqalə	-
1-a. o cümlədən Beynəlxalq kvartil reytinginə düşən elmmetrik bazalarında indeksləşmiş jurnallarda dərc olunmuş məqalə sayı	-
1-a1 Q1	-
1-a2 Q2	-
1-a3 Q3	-
1-a4 Q4	2
1-b. o cümlədən Emerging Source Citation Index (ESCI) jurnallarında dərc olunmuş məqalələr	-
1-c. o cümlədən Scopus, ERIH PLUS, Philosopher's Index, Copernicus, Ulakbim, PsycINFO və ya EconLit elmmetrik bazalarında indeksləşmiş jurnallarda dərc olunmuş məqalə sayı	-

1-d. o cümlədən digər (1a və 1b bəndindən fərqli) beynəlxalq elmmetrik bazalarda indekslənmiş jurnallarda dərc olunmuş məqalə sayı	2
1-e. o cümlədən digər (1a, 1b və 1c bəndlərindən fərqli) xarici jurnallarda dərc olunmuş məqalələr sayı	-
2. Yerli elmmetrik jurnallarda dərc olunmuş məqalə sayı	-
3. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Ali Attestasiya Komissiyasının tövsiyə etdiyi yerli elmi jurnallarda dərc olunmuş məqalə sayı	3
4. Respublika səviyyəli elmi jurnallarda dərc olunmuş məqalələr	8
5. Beynəlxalq səviyyəli elmi konfranslarda çap olunmuş konfrans materialı	
6. Beynəlxalq səviyyəli elmi konfranslarda çap olunmuş tezis	3
7. Yerli elmi konfranslarda çap olunmuş konfrans materialı-məqalə	
8. Yerli elmi konfranslarda çap olunmuş konfrans materialı-tezis	2
9. Patent (Beynəlxalq)	-
10. Patent (Respublika)	-
11. Qrant layihəsi (Beynəlxalq)	-
12. Qrant layihəsi (Respublika)	-
13. Qrant layihəsində iştirak edən əməkdaşlar: ___ nəfərdən	-
14. Monoqrafiya	1
15. Dərslik və ya dərs vəsaiti	1
16. Proqram, metodik vəsait və metodik tövsiyyə	19

Elmi tədqiqat mövzusunun yerinə yetirildiyi struktur (ETİ –şöbə, fakültə-kafedra, ETM, ETL - adı göstərilməklə)

Struktur rəhbəri _____ **Cavadov Rövşən Əli oğlu**

Kafedra (şöbə) müdiri _____ **Əliyeva Kamilə Ramiz qızı**

Mövzunun rəhbəri _____ **Əliyeva Kamilə Ramiz qızı**

Tarix _____

Qeyd:

1. Hər mövzu üzrə ayrıca hesabat təqdim olunmalıdır.
2. Strukturda iki və ya daha çox tədqiqat mövzusu olarsa, doktorantlar haqqında məlumat onlardan biri üçün olan hesabata daxil edilir.
3. Hesabatda cədvəl ardıcılığını dəyişmək olmaz.
4. Hesabat həm kağız formatda imzalanmış şəkildə, həm də elektron formada cari ilin noyabr ayının 25-dək Elmi Tədqiqatların Təşkili və Təhlili şöbəsinə təqdim olunmalıdır.

Hesabatı təhvil aldı:

Elmi Tədqiqatların Təşkili və Təhlili şöbəsinin əməkdaşı: _____ *Hesabatın təhvil alındığı tarix:* _____